

Officieel mochten de gevangenen uit Vught eens per veertien dagen een brief naar huis schrijven, steeds op een formulier (dat kostte hun 12½ cent) met briefhoofd van het kamp. De eerste brief was steeds van bijzonder belang: ze was niet alleen een levensteken maar ook een aanwijzing waar de gevangene zich bevond; die gevangene gaf dan tevens zijn kampnummer en het nummer van zijn barak op en naar dat 'adres' konden vervolgens 'familiepakketten' gezonden worden. Brieven naar en van huis werden steeds gecensureerd op de z.g. *Poststelle*. De brieven bleven daar vaak geruime tijd liggen: er waren per dag telkens een paar honderd die gelezen en afgestempeld moesten worden, 'van mijn brieven', aldus Engels, 'was de kortste besteltijd twaalf dagen, de langste zeventien dagen.'¹

De censuur was aanvankelijk scherp: de SS'er die de *Poststelle* leidde, las alle brieven. Dat ging hem na enige tijd vervelen. Hij maakte het zich gemakkelijk: was van een stapeltje brieven de bovenste in orde, dan liet hij alle brieven van dat stapeltje afstempelen door de politieke gevangene die hem na enige tijd assisteerde, Bernardus ('Ben') Meyerink (deze was begin februari '43 Vught binnengevoerd), en stond in die bovenste brief iets dat niet door de beugel kon, dan werd het hele stapeltje weggegooid. De post werd in het kamp afgehaald en er gebracht door een postbode uit Vught; deze nam spoedig, d.w.z. vermoedelijk al eind februari '43, enkele clandestiene brieven van Meyerink mee, kon Meyerink na korte tijd tersluiks een paar gouden voorwerpen overhandigen waarom deze gevraagd had, en die voorwerpen misten hun uitwerking niet: de SS'er die ze in ontvangst nam, liet de zaken volledig lopen, Meyerink stopte het poststempel in zijn zak en ieder die daarvan wist, kon zijn brieven door Meyerink laten afstempelen, welke vervolgens geheel buiten de SS'er om het kamp verlieten. Na omstreeks mei '43 werd geen enkele brief meer door de SS'er gelezen. Enige tijd later (wij weten niet precies wanneer dat geweest is) flapte de man er in een dronken bui uit dat hij de hele briefcontrole aan Meyerink overliet – het gevolg was dat hijzelf onmiddellijk afgezet werd en dat Meyerink in een zwaar *Kommando* terechtkwam.

Wij nemen aan dat het kanaal via Meyerink aan lang niet alle gevangenen bekend was en dat zij die er weet van hadden, in de brieven die aldus onge-

¹ J. Engels: *Bij de Kapo's*, p. 30.